

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok IX.

WARSZAWA, DNIA 14 MAJA 1932 R.

Nr. 9.

TREŚĆ:

Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej	str. 87	Stan zobowiązań i należności zagranicznych polskich instytucji kredytu krótkoterminowego	str. 96
Położenie gospodarcze Polski w kwietniu 1932 r. na podstawie sprawozdań Oddziałów.	„ 87	Handel zagraniczny Polski z różnymi krajami	„ 96

Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej,

które należy zaznaczyć w „Wiadomościach Banku Polskiego” Nr. 6 z 31 marca 1932 r., str. 66:

Włochy	z 6%	na 5%,	która obowiązuje od dn. 2. V. 1932 r.
Litwa	„ 7 $\frac{1}{2}$ %	„ 7%	„ „ „ 4. V. 1932 r.
Anglja	„ 3%	„ 2 $\frac{1}{2}$ %	„ „ „ 13. V. 1932 r.
Bułgarja	„ 9 $\frac{1}{2}$ %	„ 8 $\frac{1}{2}$ %	„ „ „ 16. V. 1932 r.
Szwecja	„ 5%	„ 4 $\frac{1}{2}$ %	„ „ „ 17. V. 1932 r.
Norwegja	„ 5%	„ 4 $\frac{1}{2}$ %	„ „ „ 20. V. 1932 r.

Położenie gospodarcze Polski w kwietniu 1932 r. na podstawie sprawozdań Oddziałów.

Na międzynarodowym rynku pieniężnym osłabienie tendencji, zapoczątkowane w połowie marca b. r. przez zachwianie się koncernu Kreugera, zostało pogłębione w miesiącu sprawozdawczym i w początkach maja wskutek całego szeregu niepomysłnych wydarzeń na arenie światowej. Należą do nich między innymi bankructwo wielkiego towarzystwa holdingowego Insull Utility Investments Inc. Ponadto w związku z bankructwem koncernu Kreugera zaczęły pojawiać się pogłoski o niepomysłnej sytuacji innych organizacji o międzynarodowym charakterze przemysłowym, jak np. Royal Dutch Company. Wpływ ujemny na sytuację na rynkach wywarły również pewne wydarzenia polityczne, jak wybory do sejmiku pruskiego, które przyniosły zwycięstwo obozowi Hitlera.

Najsilniejszy jednak oddźwięk wywołało uchwalenie ogromną większością głosów przez izbę reprezentantów Stanów Zjednoczonych A. P. „Goldsboroughs Bill'u”, według którego ustawa o bankach federalnych ma być uzupełniona klauzulą, nakładającą na Federal Reserve Board oraz ministra skarbu obowiązek przystosowania siły kupna dolara do przeciętnych cen hurtowych z lat 1921—1929 drogą odpowiedniej polityki kredytowej i pieniężnej. Według opinii, utrzymującej się w poważnych kołach, spodziewać się raczej należy, iż bill ten nie zostanie zatwierdzony przez senat, lub też będzie uchylony przez veto prezydenta. Tem niemniej jednak jest on ciekawym wyrazem szukania dróg przez społeczeństwo amerykańskie do wyjścia z impasu, w którym znalazło się gospodarstwo w Stanach Zjednoczonych. Inflacyjnym projektem izby reprezentantów przeciwstawił się prezydent Stanów Zjednoczonych, który wysunął program redukcji budżetu oraz podwyższenia podatków, jako jedyne środki przywrócenia równowagi budżetowej i uzdrowienia gospodarki w kraju.

Wyrazem przystosowania się do postępującego upłynnienia na rynkach zagranicznych była nowa fala obniżek stopy procentowej banków biletowych. Objęła ona następujące kraje: Holandję, w której obniżono oficjalną stopę procentową z 3% na 2 $\frac{1}{2}$ % z dniem 19. 4., Węgry z 7% na 6% z dniem 19. 4., Finlandję z 7% na 6 $\frac{1}{2}$ % z dniem 19. 4., Anglię z 3 $\frac{1}{2}$ % na 3% z dniem 21. 4. i z 3% na 2 $\frac{1}{2}$ % z dniem 13. 5., Włochy z 6% na 5% z dniem 2. 5., Litwę z 7 $\frac{1}{2}$ % na 7% z dniem 2. 5., oraz Szwecję z 5% na 4 $\frac{1}{2}$ % z dniem 17. 5. Tak więc po Szwajcarii, która jest krajem najtańszego pieniądza, gdyż jej stopa oficjalna wynosi 2%, idą obecnie Francja, Holandia i Anglja ze stopą procentową 2 $\frac{1}{2}$ %, a w dalszej kolejności Stany Zjednoczone A. P. — 3%, poczem Belgja — 3 $\frac{1}{2}$ %. Poważniejsze znaczenie na światowych rynkach pieniężnych ma obniżenie stopy procentowej w Anglii, skąd wogóle wzięła

początek fala tanienia pieniądza. W ciągu niespełna 3 miesięcy Bank Angielski 5-ciokrotnie obniżył stopę procentową, która w chwili odstąpienia od parytetu złota wynosiła 6%. Dnia 18 lutego nastąpiła pierwsza obniżka o 1%, dalsze obniżki miały miejsce: 10 marca do 4%, 18 marca do 3 $\frac{1}{2}$ %, 21 kwietnia do 3%, 13 maja do 2 $\frac{1}{2}$ %. Do tak znacznej zniżki stopy dyskontowej dopomógł w wysokim stopniu fakt przyływu kapitałów zagranicznych do Londynu, co pozwoli mu w przyszłości na całkowite odzyskanie swego poprzedniego stanowiska na światowym rynku pieniężnym. Niemniej polityka taniego pieniądza, stosowana tak konsekwentnie przez Bank Angielski, była podyktowana chęcią powstrzymania dalszego napływu kapitału zagranicznego, którego powrót na rynek londyński świadczy wprawdzie o zaufaniu do tego rynku, równocześnie jednak zawiera w sobie — ze względu na swój charakter kapitału krótkoterminowego — wiele niebezpieczeństw, jak to wykazały doświadczenia ubiegłego roku. Pośrednim celem tej polityki było powstrzymanie dalszej zwyżki funta, jako zjawiska niepożądanego dla eksportu brytyjskiego. Cel ten został w miesiącu sprawozdawczym osiągnięty w całej pełni, gdyż funt wykazał w tym czasie nawet tendencję zniżkową. Akcja rządu brytyjskiego w dziedzinie regulowania wahań kursu funta będzie ogromnie ułatwiona dzięki utworzeniu specjalnego funduszu wyrównawczego dla celów walutowych. Utworzenie takiego funduszu, jakkolwiek nie oznacza zamiaru przeprowadzenia przez rząd brytyjski ostatecznej stabilizacji kursu funta, zapewni mu kontrolowanie kursu waluty i ochronę gospodarstwa narodowego przed wahaniami walutowymi, wynikającymi przede wszystkim z transakcyj spekulacyjnych, ponadto przed niepożądaną ucieczką lub równie niekorzystnym przyływem kapitałów na rynek londyński.

W przedłożonym przez kanclerza skarbu budżecie na rok 1932/33, przewidującym nieznaczny deficyt 1·7 milj. funtów, wstawiono dochód z nowych cel, które weszły w życie w Anglii z dniem 26 kwietnia b. r. w miejsce dotychczasowych stawek celnych, wprowadzonych przez 3 zarządzenia antydumpingowe. Prawie wszystkie gotowe wyroby zagraniczne — sprowadzane do Anglii — zostały obłożone cłem ogólnem w wysokości 20%, niektóre towary — 15%, towary luksusowe 25 lub 30%. Oprócz wyrobów gotowych podlegają nowym cłom również stal i żelazo. Wkroczenie przez Anglię na tory zdecydowanej polityki protekcyjnej stanowi poważny cios dla eksportu wielu krajów przemysłowych ze względu na rolę, jaką w handlu światowym odgrywa W. Brytania.

Z innych krajów w dziedzinie ograniczenia handlu zagranicznego Austria wprowadziła kontyngenty na cały szereg towarów, Łotwa podwyższyła cła o 100—400%, Niemcy obniżyły przydział dewiz na cele importu w maju z 55% na 50%, Turcja ustanowiła nowe restrykcje dewizowe.

We Francji uchwalenie przez kongres Stanów Zjednoczonych ustawy o obniżeniu siły kupna dolara drogą nowej emisji banknotów wywarło wrażenie ujemne, co przejawiało się w zniżce kursu dolara. Wobec rosnącego stale deficytu budżetowego przedmiotem dużego zainteresowania była w dalszym ciągu kwestja długów wojennych, których spłata na podstawie moratorium Hoovera została w roku ub. zawieszona do 1 lipca 1932 r. Wobec tego, że zarówno Anglia jak i Niemcy nie wstawiły do swych budżetów na przyszły okres budżetowy sum na ten cel, wydając w ten sposób negatywny sąd o możliwości przystąpienia do ponownego uiszczenia tych rat, stanowisko Francji, jako wierzycielki Niemiec, lecz równocześnie dłużniczki Stanów Zjednoczonych, stojących na stanowisku bezwzględnej kontynuowania spłat, jest bardzo trudne. Rozbieżność poglądów poszczególnych państw, zainteresowanych w kwestji reparacji, jest jednym z czynników, utrudniających w wysokim stopniu odrodzenie zaufania na międzynarodowych rynkach pieniężnych.

Na krajowym rynku pieniężnym wiadomości o projektach inflacyjnych w Stanach Zjednoczonych A. P. wywołały pewne zaniepokojenie, które uwidoczniło się w znacznej podaży dolarów, szczególnie w pierwszych dniach maja. W związku z tem obniżył się kurs dolara gotówkowego i kablą na Nowy Jork. Zaniepokojenie to zaznaczyło się ponadto na odcinku wkładów w zwiększeniu płochliwości lokat dolarowych, które wykazywały tendencję do zamiany ich na inną walutę, niejednokrotnie na złotową lub na złote w zlocie.

Stan wkładów w instytucjach kredytowych nie wykazał w ogólnej sumie w miesiącu sprawozdawczym większych zmian w porównaniu z miesiącem poprzednim. W granicach sumy ogólnej odbywały się w dalszym ciągu przesunięcia między poszczególnymi grupami instytucyj kredytowych, przy czem na wycyfywanie wkładów były nadal narażone przede wszystkim spółdzielnie kredytowe, podczas gdy banki akcyjne utrzymały prawie dotychczasowy stan lokat. Natomiast pewien wzrost wkładów dał się zauważyć w kasach oszczędności, a zwłaszcza w P. K. O., w której ogólna suma wkładów oszczędnościowych zwiększyła się w ciągu kwietnia o 8·7 milj. zł. W dążeniu do dalszego potaniaenia pieniądza obniżyła P. K. O. w dniu 15 kwietnia stopę procentową od wkładów w złotych z 7% na 6%,

od wkładów w złotych w złocie z 6% na 5%. Posunięcie to miało decydujące znaczenie dla obniżenia do 7% stopy procentowej od wkładów nowych z dniem 1 maja r. b., a od dawnych od 1 lipca w komunalnych kasach oszczędności, narazie w największych ośrodkach kraju. Z pośród nich komunalne kasy oszczędności w Warszawie i Lwowie obniżyły oprocentowanie do 7%, w Katowicach do 6·5%, w Krakowie i Poznaniu do 6%. Zniżka stopy procentowej od wkładów we wszystkich innych kasach na terenie Państwa nastąpi dopiero od 1. I. 1933 r., przyczem zastosowana będzie zasada różniczkowania odsetek w zależności od warunków lokalnych.

W ciągu miesiąca sprawozdawczego ujawniła się wielka wstrzeźliwość w udzielaniu nowych kredytów. Zapotrzebowanie kredytu ze strony przemysłu i handlu na cele obrotowe nieco się wzmoгло; ze strony rolnictwa istniało ono również głównie z powodu konieczności zdobycia środków na sfinansowanie zasiewów i robót wiosennych w polu. W stosunku do nowych potrzeb rolnictwa instytucje kredytowe zachowywały zdecydowanie negatywne stanowisko z powodu złego wywiązywania się rolników z poprzednich zobowiązań. Przyznane w miesiącu sprawozdawczym sferom przemysłowym i handlowym oraz rolnictwu ulgi w spłacie zaległości podatkowych mogły spotęgować popyt na kredyt ze strony tych płatników, którzy pragnęliby przez wczesne uiszczenie zaległości uzyskać znaczne bonifikaty, przewidziane przez odnośne rozporządzenie Ministra Skarbu w zależności od terminu spłaty. Wspomniane ulgi podatkowe, jakkolwiek odnoszą się tylko do podatków zaległych i będą stosowane wyłącznie do tych płatników, którzy wywiązują się ze swych bieżących obowiązków podatkowych, przyczynią się niewątpliwie do odciążenia finansowego przedsiębiorstw. Odnosi się to szczególnie do rolnictwa, które uzyskało ponadto dalsze ulgi, mieszczące się w ramach ogólnego programu Rządu pomocy dla rolnictwa. Należą tu: 1) obniżenie kar za zwłokę od zaległych należności Skarbu Państwa w związku z przebudową ustroju rolnego, 2) przedłużenie mocy obowiązującej rozporządzenia w sprawie obniżenia kar za zwłokę od składek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, 3) ulgi przy spłacie należności instytucyj kredytowo-osadniczych b. państw zaborczych, 4) obniżenie składek na rzecz Kasy Chorych za pracowników rolnych i leśnych.

Wypłacalność przy stosowaniu ścisłej cenzury weksli poprawiła się nieznacznie, a odsetek weksli zaprotestowanych w Banku Polskim obniżył się z 3·80% w marcu na 3·50% w kwietniu, wobec 5·14% w kwietniu r. ub. Stosunkowo znaczny spadek odsetka weksli zaprotestowanych jest przede wszystkim wynikiem odrzucania przez Bank Polski w szerszym niż dotychczas zakresie nieodpowiedniego materiału wekslowego i może być wobec tego uważany tylko w części za wyraz rzeczywistej poprawy wypłacalności. Instytucje kredytowe, pracujące z rolnictwem, natrafiały w dalszym ciągu na poważne trudności w ściąganiu należności od rolników, którzy zdeзорjentowani co do zakresu ulg w egzekucjach, przysługujących im na podstawie wydanych w poprzednim miesiącu rozporządzeń, niejednokrotnie nie tylko nie spłacali długów, ale nie chcieli nawet wystawiać nowych weksli prolongacyjnych.

Większe banki akcyjne postanowiły na podstawie wzajemnego porozumienia nie wypłacać dywidendy za rok 1931, lecz zużyć osiągnięte w tym okresie zyski na zasilenie swych rezerw, dając tem dowód wielkiej przezorności.

Ogólny stan wkładów wzrósł w ciągu marca o 23·6 milj. zł., z czego na wkłady bezterminowe przypada 9 milj. zł., na oszczędnościowe i terminowe 14·6 milj. zł.

	31. III. 1932.		29. II. 1932.	
	oszczędnościowe i terminowe	czekowe, żyrowe i na r/kach bież.	oszczędnościowe i terminowe	czekowe, żyrowe i na r/kach bież.
	w milionach złotych			
w Banku Polskim ¹⁾	—	142·3	—	145·2
„ Banku Gospodarstwa Krajowego ¹⁾ . . .	148·0	97·7	144·5	100·5
„ Państwowym Banku Rolnym ¹⁾	29·0	33·4	33·4	28·7
„ Pocztowej Kasie Oszczędności	369·7	169·0	356·8	161·5
„ bankach ²⁾	333·2	371·8	340·7	363·7
„ komunalnych kasach oszczędności ³⁾ . .	577·8 ⁴⁾	47·3	573·3 ⁴⁾	47·3
	1.457·7	861·5	1.448·7	846·9
	2.319·2		2.295·6	

¹⁾ Bez lokat Skarbu Państwa.

²⁾ Według bilansów łącznych, zestawianych przez Komisariat Bankowy Min. Skarbu; dane obejmują 56 banków i 5 większych domów bankowych.

³⁾ Dane obejmują 378 kas, w tem 2 niekomunalne („Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie“ i „Ukraińska Szczadnica“ w Przemyśle).

⁴⁾ Wszelkie wkłady, z wyjątkiem wkładów instytucyj finansowych.

Przyrost wkładów oszczędnościowych i terminowych zaznaczył się najsilniej w P. K. O., następnie w komunalnych kasach oszczędności i w Banku Gospodarstwa Krajowego. Natomiast nieznaczny ubytek wkładów tego typu wykazał Państwowy Bank Rolny i banki akcyjne, w których nastąpił równocześnie wzrost lokat bezterminowych, równoważący w zupełności ubytek wkładów oszczędnościowych i terminowych.

Działalność kredytowa banków akcyjnych uległa w marcu dalszemu zmniejszeniu o 15·7 milj. zł.; zmniejszenie to zostało dokonane wyłącznie kosztem kredytów dyskontowych, podczas gdy kredyty, udzielone na rachunkach bieżących, nieco wzrosły. Wobec równoczesnych, nieznacznych zresztą, przesunięć wkładów z terminowych w kierunku bezterminowych, należy uznać te zmiany w formach kredytu za niekorzystne ze stanowiska płynności. Zmniejszenie działalności kredytowej, zahamowanie odpływu wkładów obok wzrostu zadłużenia w instytucjach kredytowych krajowych (o 3·8 milj. zł.) oraz zagranicznych (o 4·4 milj. zł.) przyczyniło się, pomimo spadku redyskonta (o 6·1 milj. zł.), do zwiększenia pogołowia kasowego z 52·9 milj. zł. do 62·5 milj. zł. W związku z tem stosunek zasobów kasowych do wkładów wzrósł z 7·5% do 8·9%.

Kredyty w Banku Polskim — po znacznym zmniejszeniu się w ciągu pierwszych dwóch dekad kwietnia — w trzeciej dekadzie rozszerzyły się tak, że na ultimo osiągnęły poziom tylko o 14·3 milj. zł. niższy, niż w końcu marca, przyczem portfel wekslowy wykazał spadek o blisko 9 milj. zł., pożyczki zaś zastawowe o 5·3 milj. zł.

	31. 3. 32	10. 4. 32	20. 4. 32	30. 4. 32
Portfel wekslowy w milj. zł.	641·9	629·5	603·9	632·9
Pożyczki zastawowe „ „	122·3	115·0	112·8	117·0
	764·2	744·5	716·7	749·9

W początkach kwietnia Skarb Państwa zwiększył swoje zadłużenie w Banku Polskim z 20 milj. zł. na 50 milj. zł., co stanowi połowę wysokości kredytu bezprocentowego, z którego Skarb Państwa może korzystać w Banku Polskim.

Zadłużenie rolnictwa z tytułu kredytu siewnego i wiosennego zmniejszyło się z 18 milj. zł. do 15·3 milj. zł., z tytułu zaś kredytów na rejestrowy zastaw zboża — z 22·1 milj. zł. do 15·4 milj. zł. Natomiast portfel weksli rolniczych z terminem płatności od 3—6 miesięcy zwiększył się z 65·7 milj. zł. na 74·4 milj. zł.

Zapasy złota powiększył się o blisko 0·8 milj. zł. głównie w wyniku dokonanej zamiany części dewiz na złoto. Rezerwy walutowo-dewizowe, zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 30 milj. zł., niezaliczone zaś do pokrycia — o 3·4 milj. zł. Znaczne skurczenie się pieniędzy i należności zagranicznych, zaliczonych do pokrycia, nastąpiło głównie skutkiem perjodycznej rocznej wypłaty kuponów od państwowych pożyczek zagranicznych:

Pieniądze i należności zagraniczne w milj. zł.

	31. 3. 32	10. 4. 32	20. 4. 32	30. 4. 32
zaliczone do pokrycia	71·3	67·4	51·4	40·8
niezaliczone „ „	120·7	116·1	115·8	117·3
Razem	192·0	183·5	167·2	158·1
kruszec	573·5	573·6	574·3	574·3

Ogólny obieg pieniężny wzrósł na ultimo kwietnia o 32·9 milj. zł. zarówno w dziale biletów bankowych (o 17 milj. zł.), jak też i emisji skarbowej (o 15·9 milj. zł.):

	31. 3. 32	10. 4. 32	20. 4. 32	30. 4. 32
Bilety Banku Polskiego	1.130·5	1.100·7	1.057·6	1.147·5
Emisja skarbową:				
bilon	251·6	250·3	243·6	267·5
bilety państwowe	1·3	1·3	1·3	1·3
Razem	1.383·4	1.352·3	1.302·5	1.416·3

Wobec spadku rezerw walutowo-dewizowych pokrycie kruszcowo-walutowe obniżyło się z 49·61% do 48·18%, natomiast tylko kruszcowe podniosło się z 44·12% do 44·98%.

Obrót bezgotówkowy zmniejszył się nieznacznie, a mianowicie obroty żyrowe w Banku Polskim wraz z obrotami izb rozrachunkowych oraz obroty czekowe w P. K. O. wyniosły w miesiącu sprawozdawczym 4.642·4 milj. zł., wobec 4.754·6 milj. zł., w miesiącu poprzednim.

Na giełdzie warszawskiej kurs dolara gotówkowego wykazał w miesiącu sprawozdawczym bardzo słabe wahania; po najwyższym kursie — 8·90 — notowano go w połowie pierwszej dekady kwietnia, po najniższym — 8·88 $\frac{1}{2}$ — na początku trzeciej dekady. Również wahania wypłaty telegraficznej na Nowy Jork odbywały się w granicach bardzo wąskich. Wypłata ta, mocna na początku miesiąca, osłabiła się już w pierwszej dekadzie i zachowała tę tendencję niemal do końca miesiąca. Dewiza na Londyn notowana na początku po kursie 34·25, wykazywała w ciągu całego miesiąca przy mniejszych obrotach tendencję zniżkową i osiągnęła na ultimo kurs 32·50. Wypłaty na Paryż, Zurych, Amsterdam i Belgję uległy drobnym tylko wahaniom. Obroty dewizami na Berlin były małe po kursach: 212·40 jako najwyższym i 211·30 — jako najniższym. Z walut skandynawskich wykazały znaczny spadek wypłaty na Sztokholm i na Oslo. Pierwszą notowano na początku miesiąca po kursie 184, przy końcu — po 163·50, drugą analogicznie po: 180 i 164·50.

W dziale akcji dokonywano chętnie obrotów na początku miesiąca po utrzymanych kursach. Na ultimo, w związku z ogólną tendencją, panującą na giełdzie, transakcje się zmniejszyły. Akcje Banku Polskiego, stanowiące nadal główny przedmiot transakcyj w tym dziale obrotów, zaczęły spadać od drugiej połowy miesiąca wskutek braku zainteresowania, doprowadzając na ultimo do kursu 73.

Z pośród papierów lokacyjnych listy zastawne, któremi obroty były naogół małe, doznały w miesiącu sprawozdawczym dość dużej zniżki, zwłaszcza 4 $\frac{1}{2}$ % listy ziemskie oraz prowincjonalne. Wyjątkowo poszukiwane były 7% listy dolarowe ziemskie przy mocnej tendencji, zwłaszcza w drugiej dekadzie.

Obroty papierami procentowymi państwowymi były małe z wyjątkiem 7% pożyczki stabilizacyjnej. Kursy ich, z wyjątkiem pożyczek premjowych, przejściowo mocnych, kształtowały się słabo i w rezultacie spadły, przyczem najwięcej straciły 6% i 7% dolarowe. W ostatnich dniach kwietnia dokonywano coraz częściej operacji pożyczką dillonowską i śląską, które nie są oficjalnie notowane. Poszczególne pożyczki notowano: (pierwsza liczba oznacza kurs najniższy, druga — najwyższy, trzecia — na ultimo) 4% premjowa inwestycyjna — 85 $\frac{1}{2}$, 92, 88 $\frac{1}{4}$ oraz serjowa — 90, 101·25, 96; 4% premjowa dolarowa S III — 47 $\frac{3}{4}$, 50 $\frac{1}{4}$, 48 $\frac{1}{4}$; 3% premjowa budowlana — 37 $\frac{1}{4}$, 38·90, 37 $\frac{1}{2}$; 5% konwersyjna — 38 $\frac{1}{4}$, 39 $\frac{1}{4}$, 38 $\frac{1}{4}$; 10% kolejowa — 100 $\frac{1}{2}$, 103, 101; 6% dolarowa z r. 1920 — 55, 60, 56; 7% stabilizacyjna — 50 $\frac{3}{4}$ — 53, 58 $\frac{1}{4}$ — 59, 50 $\frac{3}{4}$ — 53 $\frac{1}{4}$. Polskie pożyczki zagraniczne wykazywały przez cały miesiąc wyraźną tendencję zniżkową z wyjątkiem 6% pożyczki dolarowej z r. 1920, której kurs począwszy od połowy kwietnia kształtował się zwykłowo. Należy zaznaczyć, że wymieniona pożyczka jest od dłuższego czasu notowana wyżej niż 7% stabilizacyjna, a w kwietniu również wyżej od 8% dillonowskiej w miarę zbliżania się terminu jej wykupu (w r. 1940). W ogólnym efekcie przeciętne kursy miesięczne wszystkich 3 pożyczek obniżyły się na wszystkich giełdach zagranicznych, na których są notowane. W szczególności na giełdzie w Nowym Jorku 8% dillonowska spadła z 60·15 na 54·53, 7% stabilizacyjna — z 56·85 na 52·02, 6% dolarowa — z 57·78 na 54·59. Na giełdzie w Londynie kurs 7% stabilizacyjnej obniżył się z 73·58 na 68·52, w Zurychu — z 56·92 na 53·69, w Paryżu w ciągu 3 pierwszych tygodni kwietnia — z 76·80 na 66.

Rolnictwo. Dzięki korzystnym warunkom atmosferycznym stan ozimin, które w marcu przedstawiały się poniżej norm przeciętnych, uległ w ciągu kwietnia znacznej poprawie, szczególnie w dziedzinie pszenicy i żyta.

Warunki zbytu zbóż na rynku krajowym były w dalszym ciągu korzystne. Wskutek słabych dowozów, spowodowanych pracami w polu tub też brakiem zapasów zboża na sprzedaż, ceny wszystkich zbóż, z wyjątkiem owsa, wykazywały w miesiącu sprawozdawczym wyraźnąwyżkę, tem bardziej, że w charakterze nabywców wystąpiły po dłuższej przerwie większe młyny. Ruch cen poszczególnych zbóż przedstawia następująca tablica w przeciętnych tygodniowych, wyrażonych w złotych za 100 kg na giełdzie poznańskiej:

Zboże	K w i e c i e ń				
	29.3-2.4	4-9	11-16	18-23	25-30
pszenica	25·90	26·70	27·21	28·18	28·39
żyto	25·46	25·91	26·17	27·53	27·88
jęczmień browarniany	24·25	24·50	24·79	25·17	25·50
owies	21·88	21·88	21·96	21·75	21·83

Ceny zbóż na rynkach zagranicznych kształtowały się w pierwszej połowie miesiąca zwyklowo, poczem znowu spadły na wszystkich giełdach, z wyjątkiem berlińskiej; na tej ostatniej ceny utrzymały się w drugiej połowie miesiąca. Ruch cen na rynkach zagranicznych przedstawia poniższa tablica (w dolarach za 100 kg):

K w i e c i e ń					
Pszenica	29.3-2.4	4-9	11-16	18-23	25-30.
Chicago	1'95	2'08	2'23	2'15	2'09
Nowy Jork	2'40	2'49	2'68	2'58	2'53
Hamburg ¹⁾	2'74	2'76	2'80	2'77	2'67
Berlin	6'06	6'15	6'21	6'24	6'34
Polska ²⁾	3'02	3'12	3'18	3'30	3'37
Żyto					
Chicago	1'87	1'87	1'88	1'81	1'65
Nowy Jork	2'50	2'48	2'49	2'39	2'23
Hamburg ¹⁾	2'38	2'44	2'40	2'37	2'29
Berlin	4'73	4'74	4'72	4'72	4'73
Polska ²⁾	3'91	2'95	3'00	3'14	3'19

Wywóz zbóż z Polski w kwietniu, pomimo dość znacznego zwiększenia eksportu pszenicy, zmniejszył się w ogólnej sumie w porównaniu z marcem. Ogółem wywieziono około 33'7 tys. tonn zboża, z czego na pszenicę przypada 15'9 tys. tonn, na żyto — 8'1 tys. tonn, jęczmień — 9'3 tys. tonn i owies — 0'4 tys. tonn.

W eksporcie ziemniaków zajmowano się głównie wysyłką partij, sprzedanych w poprzednich miesiącach, wskutek czego mniej było efektywnych sprzedaży. Jadalne ziemniaki zbywano w kraju po zł 3'80 do 4 zł., do sadzenia — po zł 5 do 5'50.

Zwyżka cen trzody chlewnej i bydła, zapoczątkowana w marcu, przybrała w miesiącu sprawozdawczym na sile głównie z powodu małego spędu. Zwyżce uległy przedewszystkiem ceny trzody chlewnej i to gatunków ciężkich.

Ceny bydła rogatego podniosły się nieco słabiej; zwyżka objęła przedewszystkiem ceny cieląt. Wywóz bekonów do Anglii zwiększył się nieco szczególnie przy końcu miesiąca sprawozdawczego. W związku z zupełnem prawie wstrzymaniem eksportu z Danii wskutek ogłoszonego lokautu w tamtejszym przemyśle bekonowym ceny na rynku angielskim podniosły się przy końcu miesiąca bardzo silnie. Według urzędowej ceduły giełdy londyńskiej bekon polski w dniu 30 kwietnia notowano po 47 do 50 szylingów za centnar. Lokaut w duńskim przemyśle bekonowym otwiera dla naszego eksportu, zajmującego po duńskim drugie miejsce, perspektywy ugruntowania swej pozycji na rynku angielskim, tembardziej, że bekon polski góruje nad duńskim swą jakością oraz niższą nieco ceną.

Na rynku nabiału w pierwszej połowie miesiąca zapotrzebowanie było bardzo ograniczone i nie dorównywało popytowi w marcu; w drugiej połowie tendencja polepszyła się, o ile chodzi o masło tak, że cena detaliczna tego artykułu podniosła się do 4 zł. za kg. Natomiast tendencja dla jaj była w dalszym ciągu niżkowa. Dla eksportu masła większość rynków zagranicznych nie ma praktycznego znaczenia ze względu na prowadzoną przez nie politykę ograniczeń importu. Istnieją jedynie możliwości wywieżenia większych ilości masła do Belgji, która wprowadziła dla tego artykułu kontyngenty na podstawie cyfr z r. 1931. Porozumienie handlowe polsko-niemieckie nie przyczyniło się do wzrostu eksportu masła do Niemiec z powodu bardzo niskich cen na tamtejszym rynku.

W młynarstwie stan zatrudnienia utrzymywał się prawie na poziomie miesiąca poprzedniego. Eksport mąki ustał prawie zupełnie z powodu spadku cen zagranicą i zwiększonego zapotrzebowania w kraju. W związku ze zwyżką cen zboża podniosły się ceny mąki żytniej z 38 zł. do 42 zł., pszennej z 40 zł. do 43'50 zł. Ceny otrąb kształtowały się: żytnich zł 16—18, pszennych zł 14'50—16'50.

Cukrownictwo. Zbyt cukru na rynku wewnętrznym wyniósł w miesiącu sprawozdawczym 23'4 tys. tonn, wobec 22'9 tys. tonn w tymże czasie r. ub. Od początku kampanji bieżącej wywieziono na rynek

¹⁾ Bez cła cif Hamburg.

²⁾ Przeciętne giełdy poznańskiej i warszawskiej.

wewnętrzny 170 tys. tonn, wobec 187·9 tys. tonn w r. ub., czyli mniej o przeszło 9%. Eksportowano zaś w kwietniu 355 tonn, co w porównaniu z tymże miesiącem r. ub. oznacza znaczny spadek. Od początku bieżącej kampanji wywieziono 173·8 tys. tonn, podczas gdy w kampanji ubiegłej — 244·5 tys. tonn.

Przemysł węglowy. Wydobycie węgla w kwietniu utrzymało się, przy tej samej ilości dni roboczych co w marcu, na poziomie prawie niezmiennym. Gdy zbyt węgla na rynku krajowym wykazał dość znaczny spadek, w eksporcie zaznaczył się poważny wzrost głównie na rynki, objęte konwencją eksportową, do których zaliczają się, zgodnie z podpisaną przez przemysł węglowy w miesiącu sprawozdawczym konwencją eksportową, państwa skandynawskie, kraje bałtyckie oraz Belgja, Francja i Holandia. Z pośród tych krajów wzrósł eksport przede wszystkim do Szwecji, Francji, w mniejszej mierze na Łotwę, do Finlandji i Norwegji. Wzrost wywozu do Francji został spowodowany zwiększeniem wysyłek węgla z rejonu dąbrowskiego na poczet kontyngentów z lutego i marca b. r., które nie zostały wykorzystane w odpowiednim czasie wskutek strajku w tym rejonie. Natomiast znaczniejszy spadek eksportu do Danji jest wynikiem wprowadzenia w tym kraju ostrej reglamentacji dewizowej. Wzrost udziału rynków konwencyjnych w ogólnym eksporcie wskazuje na dodatni wpływ zorganizowania przez przemysł węglowy konwencji eksportowej i utworzenie eksportowego funduszu wyrównawczego.

	kwiecień 1932	marzec 1932	luty 1932
	w t y s i ą c a c h t o n n		
wydobycie węgla	2.379	2.354	2.134
zużycie wewnątrz kraju	1.140	1.380	1.246
wywóz	840	720	632

W przemyśle naftowym wydobycie ropy nie wykazało większych odchyień; również ceny tego surowca utrzymywały się na poziomie prawie niezmiennym. Na rynku produktów naftowych dało się zauważyć nieznaczne ożywienie sezonowe przy benzynie. Z odbiorczych rynków zagranicznych odgrywał nadal ważną rolę rynek czechosłowacki, którego zainteresowanie dla benzyny polskiej było dość duże przy cenach korzystniejszych, niż dotychczas.

W przemyśle hutniczym ogólna ilość zamówień, przydzielonych hutom przez Syndykat, wyniosła około 8·3 tys. tonn, wobec 8·4 tys. tonn w miesiącu poprzednim. W ramach tej cyfry nastąpił dość znaczny procentowy wzrost zamówień ze strony handlu hurtowego, spowodowany przez czynniki natury sezonowej, głównie jednak przez okoliczność, że w miesiącach poprzednich wstrzymywano się z udzielaniem zleceń ze względu na oczekiwaną niżkę cen żelaza. Obniżka ta nastąpiła w miesiącu sprawozdawczym w wysokości 10% cen zasadniczych wszystkich materiałów zsyndykowanych. Zamówienia hurtowego handlu wyniosły około 6·2 tys. tonn, zlecenia przemysłowe — około 2 tys. tonn, natomiast zamówienia rządowe — zaledwie 100 tonn. Z poszczególnych gałęzi metalowego przemysłu przetwórczego wykazały zmniejszenie zapotrzebowania zakłady przemysłu maszynowego, konstrukcyjnego i kolejowego, oraz fabryki drutu i gwoździ, podczas gdy popyt ze strony ocynkowni blach i fabryk śrub i nitów zwiększył się.

Przemysł włókienniczy. W okręgu łódzkim panowało w dalszym ciągu ożywienie. Wobec stosunkowo niskich cen i dużej ostrożności przy zawieraniu transakcyj, wypłacalność klienteli poprawiła się, a ilość protestów spadła. W przemyśle bawełnianym największym popytem cieszyły się t. zw. całoroczne wyroby białe, a w drugiej połowie kwietnia również modne wyroby wiosenne. Przędzalnie wyprzedały naogół swoje zapasy, przyczem największe zapotrzebowanie było na przędzę cienką, przeznaczoną do wyrobu droższych gatunków pończoch, z powodu ograniczenia jej importu z Anglii. Również przędza, służąca do wyrobu popeliny, miała duży popyt. Ceny przędzy, wobec istnienia kartelu, nie podlegały wahaniom. W branży wełnianej zainteresowanie klienteli dotyczyło głównie gatunków wyższych, jak kamgarny, szewioty oraz wyroby na palta i suknie damskie. Wskutek spadku cen surowca wyroby wełniane potaniały o 15% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Import osłabł, gdyż towary tej branży, wyrabiane w kraju, dorównują jakościowo wyrobom zagranicznym. W przemyśle dzianym i trykotażowym ożywienie dotyczyło głównie produkcji wełnianych kostiumów kąpielowych, które jakością i wykonaniem wyparły prawie zupełnie tego rodzaju wyroby zagraniczne.

W okręgu bielskim pracowano z tem samem natężeniem, co w marcu. Likwidacja składów postępowała bardzo powoli tak, że fabryki dysponują jeszcze dość dużemi zapasami.

Eksport wyrobów włókienniczych z okręgu łódzkiego wyniósł 2·4 milj. zł., wobec 1·8 milj. zł. w marcu. W porównaniu z kwietniem ub. r. nastąpiło pewne zwiększenie ilościowe eksportu przy równoczesnem zmniejszeniu wartości. Największą ilość towarów wywieziono do Rumunji, która stanęła znowu na czele odbiorców Łodzi. Eksport tkanin wełnianych z okręgu bielskiego zmniejszył się bardzo poważnie, wyniósł bowiem w miesiącu sprawozdawczym zaledwie 87·2 tys. zł., wobec 289·6 tys. zł. w marcu, a 481·7 tys. zł. w kwietniu r. ub. Spadek wywozu z tego okręgu został spowodowany zmniejszeniem się pojemności dotychczasowych rynków zbytu a zwłaszcza istnjącymi w tych krajach przepisami dewizowymi oraz wysokimi cłami prohibicyjnymi. Z okręgu białostockiego eksportowano w miesiącu sprawozdawczym wyrobów włókienniczych 3 razy tyle, co w marcu. Wywóz kierował się głównie do Chin, Niemiec i Jugosławji. W związku z obniżeniem przez Anglję ceł na konfekcję o 20%, powstała możliwość zwiększenia eksportu polskiej konfekcji.

W dniu 14 kwietnia wszystkie związki przemysłu włókienniczego w Łodzi wypowiedziały za przykładem Bielska i Białegostoku umowę zbiorową, regulującą od 3 i pół lat płace robotników w przemyśle zrzeszonym.

W *przemyśle drzewnym* nastąpiło ożywienie w wysyłce materiału tartego głównie dla odbiorców krajowych, którzy kompletowali swoje zapasy wskutek rozpoczęcia sezonu budowlanego. Eksport tarcicy zagranicę nie przekroczył wywozu z miesiąca poprzedniego, gdyż jedyny poważny rynek zbytu, t. j. francuski, wykazywał w dalszym ciągu bardzo małą pojemność wskutek rozszerzenia się przesilenia również na tamtejszy handel drzewem. Ceny tak na rynku krajowym jak i zagranicznym uległy dalszej niżce, przeciętnie o 10%.

Przemysł chemiczny. Produkcja nawozów sztucznych w Państwowej Fabryce Związków Azotowych w Mościcach wynosiła w kwietniu 6·5 tys. tonn, zbyt zaś — 19 tys. tonn, wobec 15 tys. tonn w marcu b. r. i 14 tys. tonn w kwietniu roku ubiegłego. Tak znaczny wzrost zbytu tłumaczy się okolicznością, że kwiecień jest ostatnim miesiącem sezonu letniego w sprzedaży nawozów sztucznych. Natomiast Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie wstrzymała z dniem 1 kwietnia produkcję azotniaka, przyczem zlecenia wykonywano z dawnych zapasów. Biorąc pod uwagę ciężkie położenie gospodarcze rolnictwa, uważać należy przebieg zakończonego sezonu raczej jako pomyślny. Wysyłka nawozów potasowych z Kałusza i Stebnika wyniosła około 8·4 tys. tonn, wobec 21·0 tys. tonn w miesiącu poprzednim. Z rynków zagranicznych dostarczono znaczniejszych partij tych nawozów do Czechosłowacji i Szwecji.

Handel, ceny i żegluga. W handlu obserwowano pewną poprawę i zwiększenie obrotów. Przyczynił się do tego w znacznym stopniu sezonowy wzrost zapotrzebowania na manufakturę, konfekcję, oraz obuwie i galanterję. Natomiast w branży kolonialno-spożywczej obroty spadły w porównaniu z marcem r. b., szczególnie o ile chodzi o artykuły zbytku.

W miesiącu sprawozdawczym rozwijał się w dalszym ciągu proces rozdrabniania przedsiębiorstw handlowych, występujący w formie topnienia liczby większych firm i wzrostu drobnych placówek handlowych.

Wskaźnik cen hurtowych podniósł się z 63·8¹⁾ na 65·4 wyłącznie wskutek znacznej zwyżki artykułów rolnych (z 54·1 do 59·0), podczas gdy artykuły przemysłowe w dalszym ciągu zniżkowały (z 71·6 do 70·2). Również do stosunkowo znacznego wzrostu ogólnego wskaźnika cen detalicznych w Warszawie (z 78·9 na 80·4) przyczynił się wyłącznie silny wzrost wskaźnika artykułów rolnych (z 67·5 na 72·0) oraz żywności (z 69·9 na 74·0) przy równoczesnem obniżeniu się wskaźnika artykułów przemysłowych (z 89·6 do 88·0).

Obroty towarowe z zagranicą zwiększyły się o 13·1 milj. zł. wyłącznie wskutek wzrostu importu, podczas gdy eksport utrzymał się prawie na poziomie z marca r. b. Przywieziono ogółem z zagranicy towarów za 78·9 milj. zł., wywieziono zaś za 96·1 milj. zł. Nadwyżka wywozu nad przywozem wyniosła 17·2 milj. zł., a od początku roku — 94·5 milj. zł.

Ogólny obrót przeładunkowy w Gdyni wyniósł w miesiącu sprawozdawczym 378·4 tys. tonn, czyli o 58·9 tys. tonn więcej, niż w marcu, oraz o 22·6 tys. tonn mniej, niż w tym samym miesiącu roku

¹⁾ Dane za marzec poprawione, za kwiecień prowizoryczne.

ubiegłego. Wzrost obrotów w porcie gdyńskim nastąpił głównie wskutek zwiększenia eksportu węgla.

Na rynku pracy zaznaczył się w dalszym ciągu poważny spadek liczby bezrobotnych. Według danych państwowych urzędów pośrednictwa pracy liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie całej Polski w dniu 7 maja, wynosiła 318·5 tys. osób, czyli zmniejszyła się w czasie od 2 kwietnia do 7 maja o 34·3 tys. osób.

Kronika gospodarcza. W dniu 26 kwietnia odbył się I Zjazd Samorządu Gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej przy udziale przedstawicieli izb rolniczych, przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych. Część oficjalną zjazdu zaszczycili swą obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej i Rząd. Uczestnicy zjazdu wypowiedzieli się w formie szeregu rezolucyj zarówno w ogólnych sprawach państwowej polityki ekonomicznej, jak i w sprawach specjalnych, dotyczących wspólnych dziedzin życia gospodarczego, zorganizowanego w izbach, oraz w kwestjach, związanych z ustrojem i kompetencją samorządu gospodarczego w Polsce.

Kronika ustawodawstwa gospodarczego. Z wydanych w kwietniu ustaw i rozporządzeń gospodarczych wymienić należy przede wszystkim następujące:

Rozp. Ministra Reform Rolnych z dn.

1 marca 1932 r.

(Dz. U. R. P. N. 29, poz. 296) w sprawie ulg przy spłacie należności Skarbu Państwa, związanych z przebudową ustroju rolnego.

Ustawa z dnia 18 marca 1932 r.

(Dz. U. R. P. N. 30, poz. 306) w sprawie regulowania stosunków w przemyśle naftowym upoważnia Ministra Przemysłu i Handlu do normowania wydobycia i przeróbki ropy naftowej i gazu ziemnego oraz obrotu temi surowcami i produktami naftowymi.

„ „ 14 „ „

(Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 317) wprowadza instytucję rejestrowego zastawu na drzewie nieobrobionem i obrobionem na rzecz Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych oraz państwowych i prywatnych instytucji kredytowych.

Rozp. Ministra Skarbu z dn. 15 marca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 319) przyznaje rolnikom ulgi w spłacie zaległości podatkowych w formie odraczania, rozkładania i umarzania tych zaległości.

Ustawa z dn. 15 marca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 337) upoważnia Ministra Skarbu do udzielenia z funduszków Skarbu Państwa pomocy finansowej gminie miasta Wilna na pokrycie zobowiązań z tytułu 5% obligacji konwersyjnych na sumę 449.160 funtów szterlingów.

„ „ 10 „ „

(Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 341) o udzielaniu poręki państwowej podwyższa sumę poręki za zobowiązania banków państwowych z 500 milj. złotych w złocie na 750 milj. zł. w złocie, obniżając równocześnie najwyższą dopuszczalną sumę poręki za zobowiązania przedsiębiorstw państwowych z 500 milj. zł. do 250 milj. zł. w złocie, przyczem ogólna suma, na którą może być wydana poręka państwowa, nie uległa zmianie i wynosi nadal 1.500 milionów złotych w złocie.

Rozp. Ministra Skarbu z dn. 9 kwietnia 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 356) o ulgach w spłacie zaległości w państwowym podatku przemysłowym.

Rozp. Rady Ministrów z dn. 27 kwietnia 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 377) obniża na przeciąg jednego roku kary za zwłokę od składek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych do wysokości 1% miesięcznie.

Rozp. Rady Ministrów z dn. 27 kwietnia 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 378) w sprawie ulg przy spłacie należności instytucji kredytowo-osadniczych b. państw zaborecznych.

Stan zobowiązań i należności zagranicznych polskich instytucji kredytu krótkoterminowego.

(w milionach złotych)

KRAJ WIERZycIELSKI	1928	1929	1930	1931			
	31 Grudzień	31 Grudzień	31 Grudzień	31 Marzec	30 Czerwiec	30 Wrzesień	31 Grudzień
Anglja	110	135	179	133	174	96	95
Austria	67	97	64	68	58	43	43
Belgia	11	39	11	10	15	16	11
Czechosłowacja	11	10	15	11	8	4	3
Dania	19	22	36	36	29	15	11
Francja	90	99	104	95	96	59	66
Holandja	46	40	40	70	50	31	34
Niemcy	86	116	83	83	90	101	93
Stany Zjednoczone	61	65	65	44	62	35	16
Szwajcaria	19	38	29	43	38	18	17
Szwecja	3	3	5	13	19	14	8
Włochy	8	3	3	3	9	1	3
Inne kraje	4	6	6	12	11	2	1
Ogółem . .	535	673	640	621	659	435	401
KRAJ DŁUŻNICZY							
Anglja	39	36	33	28	32	16	17
Austria	7	9	7	6	5	3	3
Belgia	1	1	1	1	1	1	0
Czechosłowacja	3	3	3	3	3	3	4
Francja	3	8	13	16	7	9	12
W. M. Gdańsk	17	11	12	11	11	14	11
Holandja	14	6	8	6	5	4	4
Niemcy	20	18	14	13	17	23	19
Stany Zjednoczone	72	75	67	56	53	45	32
Szwajcaria	7	6	5	4	3	4	5
Szwecja	1	9	13	13	14	12	10
Włochy	1	1	1	1	1	0	0
Inne kraje	15	4	6	6	5	5	25
Ogółem . .	200	187	183	164	157	139	142

Handel zagraniczny Polski z różnemi krajami.

KRAJE	IMPORT Z			EKSPORT DO		
	1929	1930	1931	1929	1930	1931
	W procentach ogólnej wartości					
Ogółem . .	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
EUROPA CENTRALNA	40·4	40·2	36·5	52·2	44·0	33·8
Austria	5·8	5·7	5·1	10·5	9·3	9·3
Czechosłowacja	7·3	7·5	6·8	10·5	8·9	7·7
Niemcy	27·3	27·0	24·6	31·2	25·8	16·8
EUROPA ZACHODNIA	12·6	13·0	16·2	6·0	7·8	12·0
Belgia	2·3	2·5	3·2	2·4	2·6	3·6
Francja	6·9	6·7	7·5	2·2	3·1	5·5
Szwajcaria	3·4	3·8	5·5	1·4	2·1	2·9
EUROPA ZACHODNIO-PÓŁNOCNA	15·5	14·5	12·9	20·8	25·1	29·5
Dania	1·6	1·3	1·0	3·9	5·0	4·1
Anglja	8·5	7·9	7·1	10·3	12·1	17·0
Holandja	3·6	3·5	2·8	2·8	3·4	3·6
Szwecja	1·8	1·8	2·0	3·8	4·6	3·8
RÓŻNE KRAJE EUROPEJSKIE	6·4	7·4	7·8	11·6	13·0	13·2
Węgry	1·1	1·0	0·8	2·0	1·5	1·4
Włochy	2·7	3·1	3·4	1·4	1·3	1·9
Łotwa	0·4	0·3	0·2	3·0	2·8	1·6
Rumunja	0·9	1·0	0·9	2·3	2·1	1·6
Rosja	1·3	2·0	2·5	2·9	5·3	6·7
INNE KRAJE EUROPEJSKIE I ZAMORSKIE	25·1	24·9	26·6	9·4	10·1	11·5